

ego

Zinneprikkelend voor de jeugd?

We hebben in dit nummer een interview opgenomen met Aat Veldhoen, de man die de tekeningen heeft vervaardigd en laten verspreiden die kort geleden door de rechtbank als 'zinneprikkelend voor de jeugd' zijn veroordeeld.

Uit dit interview kan men de mening van Veldhoen zelf over deze zaak leren kennen. Om misverstand te voorkomen: het interview was reeds afgenomen voor de uitspraak van de rechter viel.

Wie het verslag van de rechtzaak heeft gelezen, weet dat de betrokken rechter op bijna excuserende toon zijn vonnis heeft uitgesproken en dat de vriend van Veldhoen die de platen op straat te koop had aangeboden, en op die grond dus veroordeeld is, in hoger beroep is gegaan, zodat de zaak nog een vervolg krijgt. Tot zover de feiten.

Ik heb terwijl ik dit schrijf, enige platen van Veldhoen voor me. Eén ervan stelt de paring tussen een man en een vrouw voor en hij zal stellig wel behoren tot de platen die door de rechter als 'zinneprikkelend voor de jeugd' zijn gekwalificeerd.

Laat ik vooropstellen dat ik Veldhoen niet persoonlijk ken, maar dat ik uit de platen en de gehele affaire sterk de indruk krijg dat hij een eerlijk kunstenaar is met een sterke menselijke bewogenheid, die het allerminst om pornografie e.d. te doen is. Zijn werk is dan ook bepaald, in mijn ogen, geen pornografie. Voor mij is het zo: deze kunstenaar is gegrepen door het fenomeen van de menselijke paring, drukt dit uit in zijn werk en biedt dat werk — zoals praktisch iedere kunstenaar doet — te koop aan. So what?

Het feit dat Veldhoen zijn werk op straat te koop heeft laten aanbieden, is m.i. toevallig. Ik ben ervan overtuigd dat als dit werk op een tentoonstelling had gehangen, we eveneens een goede kans op politie-ingrijpen hadden gehad. Daarvan zijn voorbeelden genoeg in ons land.

Is deze plaat zinneprikkelend? Het is een moeilijk begrip; wat zinneprikkelend is voor de één is het nog niet voor de ander, maar ik wil wel aannemen dat een aantal mensen, en wellicht niet eens in de eerste plaats jongeren, door deze plaat seksueel geprikkeld zouden kunnen worden. Is dat voldoende reden om de openbare vertoning ervan te verbieden? Ook b.v. als het eerlijk kunstenaarschap van de maker niet in twijfel kan worden getrokken?

Het is toch wel ergerlijk: terwijl allerlei dubbelzinnigheden in sommige vormen van reclame wel worden toegelaten, wordt deze eerlijke onthulling van wat door ieder redelijk mens als een hoogtepunt van het menselijk leven wordt erkend, verboden. Terecht kan men de vraag stellen wat ten deze het meest zinneprikkelend is.

Ik heb de indruk dat we min of meer in een vicieuze cirkel verkeren: omdat een groot aantal mensen (door een ongelukkige opvoeding op dit gebied, door de funeste invloed van genoemde reclame e.a.) niet onbevangen naar dit soort platen kan kijken, moet een openbare vertoning ervan tegengegaan worden en omdat we dit doen brengen we de mensen nimmer tot eerlijkheid en onbevangenheid op dit gebied. Door het verbieden wekken we immers de indruk dat het om 'vieze' dingen gaat.

Ik geloof er overigens niets van dat de excessen die we inderdaad op seksueel gebied kennen, veroorzaakt of gestimuleerd zouden worden door de vertoning van eerlijk werk als dat van Aat Veldhoen. Het tegendeel kon wel eens meer waar zijn. Een eerlijke en onbevangen opvoeding door ouders, opvoeders en geestelijke verzorgers zal hier misschien ook nieuwe mogelijkheden openen. Ik benijd ondertussen de rechters niet die dit soort zaken moeten be(ver)oordelen.

Red.

ego

Maandblad van de humanistische
geestelijke verzorging voor militairen

No. 29 - september 1964
3de jaargang

Redacteur: H. Lips, Hoofdraadsman

Adres redactie en administratie:
Bureau Hoofdraadsman,
Coomherthuis, Hoofdstraat 84, Drie-
bergen
telefoon 03438 - 2878

Vaste medewerkers:

Mw. A. C. W. B. v. d. Hage-Rens
Jan Brouwer
Ton Hartsuiker
R. Jans
R. v. Kamp
Henk J. Meier
G. Schuurman
B. Vuysje
Dick Zaal

Abonnementsprijs: f 5,— per jaar
Militairen ontvangen het blad op
aanvraag zonder betaling.

Bij de voorplaat:

De zomer is voorbij. Om dat duidelijk te maken, kozen we de foto, die Leonard Freed maakte van een kolenman bij het Muider slot, als voorplaat. We maken ons klaar voor een nieuwe winter.

Studiogroepen en bestaande orkesten

De honderden LP's die jaarlijks op de markt gebracht worden, laten zich — wat de wijze van voorbereiden betreft — ruwweg verdelen over twee categorieën. Allereerst zijn er de gelegenheids-combinaties, waarbij de musici voor een bepaalde session worden gerekruteerd uit de mensen die bij het label onder contract staan of toevallig die dag vrij zijn.

Er kan over de samenstelling van de groep uitvoerig overlegd worden met de man die als 'leider' op de hoes komt te staan, maar dat gebeurt lang niet altijd. Het komt voor dat musici die elkaar helemaal niet kennen, of elkaar niet kunnen luchten of zien, plotseling in de studio voor het feit staan dat ze samen een plaat moeten gaan maken. Het resultaat kan verbazend goed zijn (klassiek voorbeeld de *Bag's Groove*-session van Miles en Monk uit 1954), maar vaak gaat zo'n LP ten onder aan het gebrekkige contact tussen de musici, vooral wanneer de producer behoefte meent te hebben aan een All Star-groep vol totaal verschillend geaarde jazzgroten. Het andere uiterste, wanneer de leider volledig de vrije hand krijgt, leidt meestal tot betere resultaten, maar hier kan buitenmuzikale vriendjespolitiek

soms musici van zeer ongelijke kwaliteit samenbrengen.

In het tweede geval brengt men eenvoudig een bestaand orkest binnen de studio. Het voordeel van deze werkwijze is natuurlijk dat de musici op elkaar zijn ingespeeld en hun repertoire vaak al wekenlang op het publiek hebben geprobeerd. Het nadeel kan zijn dat de side-men al zo volledig op elkaar en de leider zijn uitgekeken, dat hun verveling

Middelmaat viert hoogtij op LP's

in de muziek de boventoon gaat voeren. Van beide categorieën wil ik deze maand een voorbeeld bespreken, met als moraal dat — hoe ook voorbereid — het aantal middelmatige platen ver uitgaat boven het aantal werkelijk goede of uitgesproken slechte.

'Elvin!' (Riverside RLP 409) is de eerste plaat die drummer Elvin Jones als (nominaal) leider maakte. Hij bracht voor deze sessions uit 1961 en 1962 zijn oudere broers Hank (piano) en Thad (kornet) mee. Thad speelde in die tijd bij Basie; de aanwezigheid van twee andere Basie side-men, fluitist Frank Wess en tenorist Frank Foster, zal daarmee wel samengehangen hebben. De groep werd gecompleteerd door bassist Art Davis, die toen samen met Elvin bij Coltrane werkte.

De aldus uit familie, vrienden en bekenden samengestelde studiegroep maakt opgewekte, stevig swingende muziek. Thad Jones deelt via drie stereotiepe 'originals' mee in de auteursrechten. Het repertoire bestaat verder uit een paar ballads, terwijl de ritmesectie alleen nog een tweetal charmante thema's van Ernie Wilkins en Oliver Nelson vertolkt.

De sterkste blazer is Thad Jones, die met betrekkelijk weinig noten en ongebruikelijke doorgangsakkoorden bewijst meer te kunnen dan Basie gewoonlijk van hem vergde. Wess gebruikt op fluit vrijwel de klassieke techniek; Roland Kirk en wijlen Eric Dolphy hebben sindsdien bewezen dat het mogelijk is de fluit meer jazzy te bespelen, al werken zij dan niet alles zo onberispelijk af als Wess. Foster doet hier en daar qua toon enigszins aan Benny Golson denken; zijn soli beginnen vaak interessant om verderop te vervallen in melodische clichés. Hank levert zoals steeds vak-

kundig, zachtzinnig spel, zo subtiel dat men af en toe bijna wenst dat hij zijn vuist eens per ongeluk op de toetsen liet vallen. Art Davis begeleidt stuwend, maar wil in zijn soli vaak te veel, wat tot een aantal onzuivere noten leidt.

Meesterdrummer

Elvin toont zich ten slotte eens te meer een meesterdrummer. Of hij nu degelijk brusheswerk levert of het ongebreidelde spel dat hij bij Coltrane ontwikkelde, het is altijd perfect van timing, terwijl hij zijn volume voortreffelijk weet te doseren.

Een paar jaar geleden leidden trompettist Art Farmer en tenorist Benny Golson samen het *Jazztet*, een groep die zich vooral onderscheidde door homogeen samenspel en doorwrochte arrangementen. De melodisectie van trompet, tenor en trombone werd benut voor uitvoerige tegenmelodieën en achtergrondjes, zodat het gebruikelijke patroon thema-ellenlange soli-thema werd vermeden.

De beide leiders zorgden voor het merendeel van de arrangementen, maar in 1961 maakte MJQ-leider John Lewis voor de groep een serie bewerkingen van zijn eigen thema's. Het resultaat was 'The Jazztet and John Lewis' (Funckler MGAR 9214).

Wie deze plaat vergelijkt met 'gewone' LP's van het Jazztet, komt tot de slotsom dat Farmer en Golson de mogelijkheden van hun groep aanzienlijk beter wisten te benutten dan John Lewis. De thema's klinken, met uitzondering van het tot standaard geworden *Django*, zo anoniem, dat men voortdurend meent ze al eens eerder gehoord te hebben, zonder precies te weten waar.

De arrangementen zijn breedspakig en maken met hun keurige intro's en klassieke koketterieën sterk de indruk per meter besteld te zijn. Lewis, die zo'n tien jaar geleden een van de vruchtbaarste componisten was, smeert de inspiratie tegenwoordig wel zeer dun uit over zijn werk.

Redelijke routine

In die omstandigheden ligt het voor de hand dat de uitvoerders niet verder komen dan redelijke routine. Farmer is altijd wel in staat behoorlijke muziek voort te bengen en Golson maakt zoals steeds een indruk van beheerste opwinding, maar trombonist Tom McIntosh stelt zich tevreden met het afwerken van een verzameling clichés. Pianist Cedar Walton, die echt wel goede dingen in zijn mars heeft, beperkt zich hier veelal tot het geven van een geslaagde imitatie (en wie weet persiflage) van Lewis' pianospel. Bas en drums zijn in de snelle tempi stereotiep en plichtsgetrouw, maar blijken in de langzame stukken niet in staat de ritmische spanning te handhaven.

BERT VUIJSJE

ELVIN JONES

... perfecte timing ...

Het gaat er rauw toe voor de Kolaloka-saloen.

Limonade-Joe: cowboy in Praag

Afstand nemen is soms niet alleen kwestie van objectiviteit, maar ook letterlijk van afstand. Auteur Jiri Brdecka demonstreerde dat in zijn boek 'Limonádový Joe', dat later ook op de planken veel succes had. Een literair succes, een kasstuk op het toneel — dan is het welhaast onvermijdelijk dat er een film van komt. Regisseur Oldrich Lipsky maakte die film.

Brdecka, Lipsky — het zijn voor ons geen bekende namen. Alleen de titel van het boek doet niet helemaal vreemd aan: Limonade-Joe. Het is merkwaardig een dergelijk typisch-Amerikaanse titel in Tsjechoslowakije (want daar speelt het zich allemaal af) tegen te komen.

Nog vreemder wordt het, als we tien minuten buiten Praag een heuvel op wandelen en midden in een Wild-West-stadje staan: *Barber 10 c*, *Undertaker*, *Stetson City Bank* — schreeuwen de opschriften. En niet te vergeten: *Saloon*, want daar draait het om. Het decor — want dat is het — staat op een heuvel aan de oever van de rivier de Moldau. In de verte zien we Praag liggen en aan de voet van een houten wachttorens uit het Wilde Westen wandelt een Tsjechische geüniformeerde studiobewaker — op de heup geen revolver, geen six-shooter, geen Colt: een modern automatische pistool.

Het is een merkwaardig irreële omgeving waarin we rondlopen. De opnamen van 'Limonádový Joe' zijn net afgelopen, maar het decor blijft staan: een Amerikaans-Duitse (Westduitse) coproductie gaat hier een andere cowboyfilm

opnemen: 'Arkansas'. En dat is ironischer dan het op het eerste gezicht lijkt, want 'Limonádový Joe' is niet alleen de eerste Tsjechische cowboyfilm, het is een verrukkelijke parodie op alle voorafgaande Westerns.

We zaten met de Amerikaanse filmregisseur Elia Kazan ('On the Waterfront', 'America, America') in een kleine showroom in Karlovy Vary (Karlsbad). Kazan, die in zijn leven meer Westerns heeft gezien dan waarschijnlijk zelfs hém lief is, amuseerde zich kostelijk. Elke glimlach van een kritisch (soms bijna cynisch) man als Kazan is meer waard dan het applaus van een volle zaal. En Kazan heeft gelachen — vaak en hardop.

Frappant

'Limonádový Joe' dus. Regisseur Lipsky heeft in zijn pseudo-zwart-witfilm de kans gekregen en gegrepen om alle clichés van de Western eens voor de dag te halen. Hij heeft ze bijna allemaal laten zien in 'Joe'; en het resultaat is zo frappant, dat men zich afvraagt hoe er — na het zien van deze film — nog ooit een regisseur *ernstig* aan een Western kan beginnen — of het zou er een van het kaliber *High Noon* of *Shane* moeten zijn.

Pseudo-zwart-witfilm schreven we, want Lipsky heeft zijn film in de verschillende scènes één 'over-all' kleur gegeven: sommige scènes in geel, andere totaal in licht-paars, blauw of roze. Het resultaat is verrassend, want men houdt de indruk van een kleurenfilm over.

Het verhaal is alleen al één aaneenschakeling van clichés, maar de filmische

uitwerking ervan is níét na te vertellen: Stetson City wordt beheerst door de *Saloon* van Doug Badman (Rudolf Deyl), waar een flink robbertje (!) geknokt wordt, als tenminste de danseresjes onder leiding van Tornado Lou (Kveta Fialova) niet optreden. En er wordt gezópen. In dit rumoer komen predikant Ezra Goodman en zijn dochter Winnifred (Olga Schoberová) abstinentie prediken. De lieflijke Winnifred wordt lastig gevallen door Badmans brutale helper Grimpó, die de viool van Goodman opeet, whisky met peper en zout drinkt en iedereen de baas is.

En terwijl iedereen whisky zuipt en om Grimpó lacht en Winnifred vecht voor haar eer, toont Lipsky zijn eerste cliché-voltreffer: 'Een li-mo-na-de...!' horen we. De cowboys kijken verbaasd op. De camera draait mee en in de deuropening, door het zonlicht omstraald, wijdbreeds in een vlekkeloos wit pak staat daar de held: Limonade-Joe.

Winnifred én Tornado Lou zien onmiddellijk in hém de man van hun dromen. Limonade-Joe (Karel Fiala) komt naar voren en gebiedt Grimpó het meisje los te laten. En als Grimpó het op een revolvergevecht laat aankomen, schiet Joe hem achteloos de... broek van de heupen. 'Dat,' zegt hij, 'kun je alleen doen als je KOLALOKA-limonade drinkt! KOLALOKA-limonade maakt van iedere cowboy een scherpschutter...!'

En zo gaat het verhaal door: Predikant Goodman ziet in Joe de redder van zijn anti-alcohol-campagne en opent een 'Kolaloka-Saloon', waar het storm loopt. Joe rijdt verder, want hij heeft nog meer te

doen. Maar nu komt de schurkachtige broer van Badman, Hogofogo, op de proppen. Hij lokt de cowboys weer naar de whisky-saloen en poogt en-passant aan te pappen met Winnifred. Limonade-Joe komt echter op tijd terug, redt Winnifred ten tweeden male en haalt de klanten weer terug naar de Kolaloka-saloen.

Maar inmiddels is Winnifred achter de ware reden van Joe's limonade-propaganda gekomen: hij is algemeen vertegenwoordiger voor het hele wilde westen van Kolaloka-limonade. Niet dat ze dat érg vindt — het is een praktisch meisje en ziet een stralende toekomst zonder geldzorgen.

Maar weer komt Hogofogo op de proppen. Ditmaal raakt hij Joe tot acht, negen maal toe in de borst. En terwijl hij de revolvers in de champagnekoeler zet, omdat ze te heet zijn geworden en Joe ter aarde ligt met smeulende kogelwonden in zijn borstkas, spoedt Hogofogo zich naar Winnifred.

Op het kerkhof ontspint zich een enorm drama: iedereen komt om het leven — Badman, Tornado Lou, Winnifred, Hogofogo en dan verschijnt éérs Limonade-Joe, daarna de oude heer Kolalok, de eigenaar van de limonadefabriek. En wat blijkt: Kolaloka-limonade brengt allen weer tot leven. Nog sterker: Badman, Hogofogo en Limonade-Joe blijken broers (en zonen van de oude heer Kolalok) en Tornado Lou is hun zuster. Alleen Winnifred is geen familie, maar dat is gauw verholpen, want ze trouwt met

Joe, waarna in Stetson City een gezamenlijke WHISKOLA-saloen wordt geopend. Happy end.

Schitterende satire

'Limonádovy Joe' (zeg joo-éé) is een verrukkelijke parodie, een schitterende satire. Het (lange) verhaal dat we ervan hebben gedaan, geeft nog niet de helft van alle scènes weer en nog geen tiende van de wezenlijke inhoud. Want met film (met góede film) is het zo, dat de échte kwaliteiten niet na te vertellen zijn.

Lipsky heeft met 'Joe' een internationale film gemaakt. Wat ons het meest heeft verbaasd, is het feit dat men in Tsjechoslowakije kennelijk evenveel begrip en kennis heeft van Westerns als wij in het Westen. Want alleen dán kan men een dergelijke parodie maken. Het is te hopen dat 'Limonádovy Joe' spoedig in de Nederlandse bioscopen zal draaien.

Na het zien van Lipsky's film kunnen we de routine-doorsnee-westerns wat meer op een afstand, wat kritischer, bekijken. Niet dat ons plezier in een cowboyfilm daardoor minder wordt. Integendeel. De eerste 'gewone' Western die we ná 'Joe' zagen, bezorgde ons *dubbel* plezier, omdat we allerlei (serius gepresenteerde) cliché-scènes herkenden. Maar de mensen hebben ons wél aangekeken, want soms lachten we waar *schijnbaar* niets te lachen was. Wij wisten — na 'Joe' — beter.

HENK J. MEIER

▲ Limonade Joe overwinnaar duel Hogofogo

De schurk Hogofogo

Verlhoen VI 24-

Aat Veldhoen brengt kunst op straat

'Een afbeelding voorstellende een naakte man en een naakte vrouw, in ieder geval twee naakte mensen, die vleselijke gemeenschap met elkaar hebben, in ieder geval geslachtelijke handelingen met elkaar plegen. Een afbeelding die geschikt is om de zinnelijkheid van de jeugd te prikkelen.'

Op duidelijke ironische toon leest de 29-jarige Amsterdamse graficus Aat Veldhoen deze zinnen voor uit de dagvaarding, waarin zijn vriend, de anti-rookmagiër R. J. Grootveld, onlangs werd opgeroepen om voor de Amsterdamse kantonrechter te verschijnen. Deze Grootveld had, zoals bekend, op een bakfiets uitgestalde rotaprenten van Aat Veldhoen in Amsterdam op straat gecolporteerd. Enkele van deze prenten toonden liefde bedrijvende mensen, hetgeen voor de officier van Justitie reden was om in te grijpen en de prenten in beslag te nemen.

Schamper lachend legt Aat Veldhoen de dagvaarding, die hij waarschijnlijk zijn leven lang wel zal bewaren, naast zich neer. Met kalme beslistheid zegt hij: 'Je moet wel erg dom zijn als je als officier van Justitie zo iets opstelt. Deze vorm van censuur vind ik ronduit belachelijk. De mensen moeten toch zelf kunnen kiezen! Ze mogen toch zeker zelf wel uitmaken wat ze ervan vinden?' 'Censuur is altijd een vorm van dictatuur. En ik walg van welke dictatuur ook. Ik mag toch zeker vrij zijn om mijn werk op straat te brengen? Die afbeeldingen, waaraan de justitie zich het hoofd stoot, hebben helemaal niets met pornografie uit te staan. Zij stellen gewoon parende mensen voor, niets meer en niets minder. Ik dacht nog altijd dat de paring een heel natuurlijke, in- en menselijke daad was. Maar blijkbaar zijn er lieden die daar anders over denken. Voor mij zijn dat huichelaars. Ach, we zijn niet vrij hier. Vind je Nederland nou een vrij land? Ik niet! Er wordt voortdurend invloed uitgeoefend op de massa. Neem de TV: het ene half uur wordt er een haatcampagne ontwikkeld tegen het communisme en het andere half uur staat er een pater of een dominee te praten over naastenliefde, god beter het.'

'Tets is pas pornografie als het alleen maar commerciële bedoelingen heeft. Er zijn talloze reclames en advertenties die ik pornografisch vind. En niet te vergeten bepaalde foto's in bepaalde tijdschriften. Maar daar wordt niet over gerept, dat mag allemaal. Als je eens ziet hoe geraffineerd en smerig die dingen zijn. Slinkse zinspelingen, die de mensen onbewust uitdagen, uit hun tent lokken. Maar nee, dat mag allemaal, daar is men hartstikke blind voor. En ik laat de mensen gewoon zien hoe het is, de glasheldere realiteit en daar komt de vermanende vinger der kuisheid.'

Overigens heeft Aat Veldhoen van de 'man in de straat' geen enkele kritiek gehad op zijn paringen voorstellende prenten. 'Wat dat betreft zijn de Amsterdammers heel gezonde mensen. Die hebben wel oog voor de realiteit en ik geloof dat er ook heel wat belangstelling voor mijn prenten hebben.'

Hij verheelt niet dat er ook 'gezaghebbende' figuren zijn, die zijn door de Justitie aangevochten prenten niet zonder meer verwerpen. In dit verband wijst hij op de criminoloog prof. mr. W. H. Nagel, die gezegd heeft dat het werk van Veldhoen buiten de bemoeiingen van politie en justitie moet blijven, omdat, hoewel er van zinneprikkelendheid bij de jeugd sprake is, die zinneprikkelendheid secundair is, het dienen van de kunst primair en het commerciële belang volkomen op de achtergrond staat. De 'zinnenprikkelende' prenten maken maar een heel klein deel van Veldhoens totale werk uit. In zijn atelier aan de Lauriergracht hangen talloze tekeningen, die meestal mensen tot onderwerp hebben: mannen en vrouwen, jongeren, kinderen. Mensen, wier emoties, hun vreugde, verdriet, liefde en lijden op zeer directe wijze tot uitdrukking komen. Veldhoen registreert haarscherp, als het ware met een 'vergroot' oog. Zijn werk is niet 'modern', maar realistisch in de ware zin van het woord: hij tekent de dingen zoals ze zijn.

Aat Veldhoen — 'ik ben gek van grafiek' — wil met zijn prenten de kunst op straat brengen. Dank zij de offsetpers kan hij een enorme stapel prenten met dezelfde afbeelding maken. In zeer korte tijd. Eén prent is dan ook voor iedereen betaalbaar: het kost slechts drie gulden.

'Ik wil mijn werk uit de musea houden. Dat is de enige manier om werkelijk iedereen, dat wil zeggen de groentboer, de man van het kantoor en de professor, ermee kennis te laten maken. Wat in de musea hangt, is bestemd voor de enkeling. Overigens, daar mag wel naakt hangen!'

Over zijn verkoop mag Veldhoen niet klagen. 'Ik heb pas in Delft nog honderd prenten verkocht. Ja, sedert de inbeslagname van die omstreden prenten is de verkoop uitstekend gelopen. De mensen vinden het niet smerig, daar ben ik van overtuigd. Ze hebben er met veel interesse naar staan te kijken, sommigen duidelijk verbaasd, anderen op een manier alsof het een heel gewone zaak was. Echt gechoqueerd was er niemand.'

'Misschien ga ik later ook kleurenprenten maken. Voorlopig houd ik het nog op gewoon zwart-wit. Pas geleden ben ik begonnen aan een reeks portretten van mensen in alle mogelijke beroepen. De officier van Justitie had ik ook gevraagd te poseren, maar die wilde niet.

Durfde natuurlijk niet.' STEVEN KEY

Wie is verantwoordelijk voor de verklaring?

Er is een duidelijk onbehagen groeiende over het feit dat militairen die humanistische geestelijke verzorging wensen, daaromtrent een verklaring moeten inleveren, terwijl dat niet nodig is voor militairen die godsdienstige verzorging wensen.

We hebben daarover in het vorige nummer van EGO geschreven en nadrukkelijk de hoop uitgesproken dat militairen die humanistische verzorging wensen, zich door deze zaak niet in de war zullen laten brengen en de geëiste verklaring inderdaad zullen inleveren. We schreven toen: een slagen van de humanistische geestelijke verzorging is de vlugste en zekerste weg om de 'verklaring' te doen verdwijnen. Dat is nog onze mening en daarom raden we ieder die humanistische, ongodsdienstige, geestelijke verzorging wenst, aan, ten spoedigste de getekende verklaring bij de administratie van zijn onderdeel in te leveren.

Er dreigt nu echter enig misverstand te ontstaan over de oorzaak van de 'verklaring'. In de serie 'Dokumentatie en Informatie voor Aalmoezeniers' meent dr. L. A. M. Goossens dat ik ten onrechte de kerken verantwoordelijk stel voor de invoering van de 'verklaring'. Hij meent dat ik niet de kerken maar minister Visser daarvoor verantwoordelijk moet stellen.

Nu is natuurlijk minister Visser in zoverre verantwoordelijk dat hij het advies der kerken in dezen grotendeels heeft opgevolgd, maar ik blijf bij mijn bewering dat de kerken er oorzaak van zijn dat het zover is gekomen en ik hoop in het onderstaande deze bewering te staven.

In de zgn. commissie-Stokman (adviescommissie van de minister inzake de invoering van de humanistische geestelijke verzorging in de strijdkrachten) is uitvoerig gesproken over de vraag hoe bij deze invoering verarring zou kunnen worden voorkomen over de vraag wie wel en wie niet aan deze nieuwe verzorging zouden deelnemen.

Natuurlijk hadden we de zaak heel eenvoudig aan de praktijk kunnen overlaten. In de kazernes zou dan wel gebleken zijn wie wel en wie niet naar de humanistische raadsman zou uitgaan. Alle leden van de commissie vreesden echter dat dat tot onverkijkelijke moeilijkheden zou kunnen leiden: moeilijkheden tussen verschillende geestelijke verzorgers, tussen commandanten en geestelijke verzorger, tussen militairen en hun ouders.

We meenden allen dat dat, zo mogelijk, voorkomen moest worden en daarom zijn de humanistische leden van de commissie toen met het voorstel gekomen dat de overheid iedere a.s. militair een aantal weken voor hij in werkelijke dienst

zou moeten treden een formulier zou toesturen, waarin hem bekend zou worden gemaakt welke vormen van geestelijke verzorging hij in de kazernes zou kunnen vinden en waaruit hij (bij minderjarigheid eventueel zijn ouders) een keus zou kunnen maken. Het ingevulde formulier zou de militair dan op de dag van opkomst behoren mede te brengen.

Afgewezen

Ik meen nog dat op deze wijze een goede weg ter voorkoming van moeilijkheden en onrechtvaardigheden zou zijn gevonden. Deze wijze van werken is door de vertegenwoordigers van de kerken afgewezen!

Dat staat dan ook duidelijk in hún advies aan de minister te lezen. Ik ben er vandaag nog volledig van overtuigd dat als

de vertegenwoordigers der kerken voorgestelde formulier hadden kunnen aanvaarden, er dan ook geen bezwaar van de kant van de minister zou zijn gekomen.

Daarna stonden we in de commissie voor de vraag wat er dan wel moest gebeuren. Daarop geeft alweer het advies van de vertegenwoordigers der kerken een duidelijk antwoord.

Zij hebben geadviseerd dat iedere militair die humanistische geestelijke verzorging wenste, dit schriftelijk zou moeten kenbaar maken. Daarvan zou alleen leden van het Humanistisch Verbond of kinderen van leden uitgezonderd zijn, zij zouden, volgens het advies van de vertegenwoordigers der kerken, zonder meer humanistische geestelijke verzorging kunnen krijgen.

Weg met de democratie

Zaterdagmiddag in het deftige dorp.

De tuinen liggen stilletjes keurig te zijn en een enkele verlate hark doet nog haastig en beschaamd zijn plicht. Langs het voetpad — niet op de rijbaan! — lopen echtparen met degelijke boodschappentassen en pakjes; ordelijk in papier gevouwen.

De maagd van de dokter wast zijn auto en de notaris plaatst samen met zijn beide wel-opgevoede kinderen een splinternieuw hygiënisch-plastic eigeel hek om zijn zojuist gemaakte tuin. Een jongen met een verpakte grashark voorop zijn brommer stoort even, maar verdwijnt dan nijver in de erten.

Beschroomd sluip ik met een lap en een busje brasso naar buiten en tracht mijn deurknop wat meer in overeenstemming met zijn omgeving te brengen. Als mimicri de beste methode is om niet op te vallen, dan zal ik nu ook de hark moeten halen... Het ordeloze grind en de ordentelijke voorbijgangers (wandelaars kun je hen hier op zaterdag niet noemen, dat komt morgen pas) zien mij verwijtend aan, en maken dat ik mij oogknipperend in mijn schulp en huis terugtrek. Onbespied achter mijn massieve voordeur kan ik gapen, en ik rek me wellustig uit.

Half vier al..., het is laat geworden gisteravond... Properheid is mooi, maar nu wil ik eerst koffie! Mijn bed heb ik maar dichtgeslagen, want na twaalfen nog beddegoed buiten hangen...; ik ben geen huichelaarster, maar ook geen revolutionair.

Na twee grote zwarte koppen koffie

neemt mijn geweten zijn taak te serieus om 't nog prettig te hebben, en krijg-knorrig scharrel ik rond met huishoudelijke Taken.

Wanneer ons huis ten slotte, als laatste van de laan, een (moeizaam mij gewrochte) zondag-anticiperende blik vertoont, sta ik nog met een hoofd vol warrig haar (straks kam en lippen verven voor ik boodschappen ga doen!) mijn oude fiets bij te pakken. Vroeger — in Amsterdam — oordeelde ik iets dergelijks zelden nodig in dit oord vol glimmende Raleys. Als u uit een en ander begrepen dat ik onlangs — eindelijk! — een veroverd heb, ja: u mag mij inderdaad gelukwensen; maar als u meent mi moeten beklagen i.v.m. mijn huisschoongepoetste en narrow-minded geving, dan vergist u zich! Na ja, lang alle morele, zedelijke, ouder en traditionele regelen tot de bodem gerelativeerd te hebben, ben ik vol onbehagen in deze wereld van ouderwetse bekrompen welvoeglijke keurigheid doken. Misschien gaat het op den duur vervelen, maar voorlopig geef ik er voorkeur aan dit te midden van gekke te paden en pas-geschilderde brievenbussen te overwegen in plaats van in — dikwijls zo weinig comfortabel — chaos der vrijheid.

Noem mij afvallig, hypocriet en noods een snob; veilig verschanst ter mijn immense voordeur en ge door een wijk vol vooroordeel zal hooghartig aanzien en door het me de deur laten wijzen.

KITTY VAN DER HAAG

Verklaring voor meerderjarigen

Naam en voorletters: _____

Registratienummer: _____

Onderdeel: _____

Plaats: _____

Ondergetekende verklaart, dat hij wenst deel te nemen aan de geestelijke verzorging vanwege het genootschap het Humanistisch Verbond

Datum: _____ Handtekening: _____

► Na invulling en ondertekening inleveren bij administratieonderdeel

dus in het algemeen buitenkerke-
en ongodsdienstige militairen van-
een schriftelijke verklaring moe-
indienen als zij humanistische ver-
ing wensen, moeten we, meen ik,
chrijven aan de nadrukkelijke wil
de kerken.

L. A. M. Goossens geeft in zijn
andeling daarvoor ook een argu-
it: Tussen de buitenkerkelijken (als
geen lid zijn van het Humanistisch
bond) en de humanistische raadsli-
bestaat geen relatie die berust op
bestaand gegeven.
moge waar zijn, maar is het wel
argument? Dr. Goossens weet even-
als ik dat diezelfde buitenkerkelijke
en zónder enige verklaring naar
inee of aalmoezenier kunnen gaan.
taat er dan tussen de buitenkerke-
en en de godsdienstige verzorging
er relatie dan tussen de buitenker-
ijken en de humanistische verzorging?

De maten

lijkt me niet aan twijfel onderhevig
hier met twee maten wordt geme-
en dat dit gebeurt op uitdrukkelijk
ies van de kerken.

L. A. M. Goossens heeft gelijk als
beweert dat de kerken de leden van
Humanistisch Verbond en hun kin-
en hadden willen uitzonderen van het
eggen van een schriftelijke verklaring.
ze uitzondering heeft de minister niet
rgenomen en hij is dus nog een stap-
verder gegaan dan de kerken advi-
rden.

heeft echter, naar mijn overtuig-
g, de minister niet gedaan omdat hij
ag zoveel mogelijk mensen wilde
ingen een verklaring te tekenen maar
als de verklaring er toch kwam,
onpraktisch zou zijn daarvan een
aalde groep uit te zonderen, die dan
h weer iets anders zou moeten ver-
ren, nl. dat ze lid van het Humanis-
h Verbond zijn.

meen dat zo de werkelijke gang van
en is. Ik meen dan ook dat de ker-
een recht dat zij voor zich zelf
isen, nl. een onbelemmerde geeste-
e verzorging in de strijdkrachten, tot
toe niet geheel hebben willen toe-
inen aan het Humanistisch Verbond.
arop is het onbehagen gegrond waar-
r ik in de eerste regel van dit ar-
el sprak.

kan me, op grond van het boven-
ande, eenvoudig niet voorstellen, dat
Goossens aan het eind van zijn ver-
deling meent te moeten opmerken
de humanistische geestelijke verzor-
g op een geprivilegieerde wijze haar
ede in de strijdkrachten heeft ge-
in. Als ik niet aanneem dat hij een
pje maakt, kan ik hem eenvoudig niet
er volgen.

II. LIPS

Verklaring voor minderjarigen

Naam en voorl.: (van de militair) _____ Naam en voorl.: (ouders of voogd) _____

Registratienummer: _____ Adres: _____

Onderdeel: _____ Plaats: _____

Plaats: _____

Ondergetekende verklaart, dat hij/zij wenst dat zijn/haar zoon/pupil deel-
neemt aan de geestelijke verzorging vanwege het genootschap het Humanis-
tisch Verbond

Datum: _____ Handtekening: _____

► Na invulling en ondertekening inleveren bij administratieonderdeel

Aan de Commandant van

Het moment waarop men door een vermoede gebeurtenis uit de dagelijkse routine wordt getrokken en in zijn wereld wordt aangetast, valt het beschermende gevoel van veiligheid dat men ervaart tijdens de doodsdans, weg. Het is zeker isolement wordt onderkend. Het ontstaat spanning en angst. Er is niets gebeuren, weet men. Niets blijkt een schijnoplossing, een onmogelijke verlammingssituatie, de angst slecht vergrotend.

Gebeurt er iets, handelt men, dan handelt men niet doordacht, wél bijna pallogisch. Wat nooit mogelijk leek, om omgeving noch voor zich zelf, geschiedt. De ene spanning vanuit de ander roepend, manifesteert men zich. leeft. Het zicht op de consequent daden is daarbij vaag. De bevrediging in het reageren is gewoon te sterk voor een reële duidelijkheid. Naïveteit wordt de grootste waarheid.

(*onderdeel*)

Dat dit zeer ver kan gaan, bewijst hoofdpersoon Vrijwinkel, uit 'Mor Misschien', een tweetal verhalen van Middelburg. Voor deze Vrijwinkel is bij voorbeeld gezelligheid en war verraad uit:

(pag. 64) 'Vrijwinkel voelde zich dof, toen hij buiten stond. De solda- brachten hem naar een vrachta- Door de handboeien kon hij er slec- met moeite opklimmen (...). Hij sch- even, toen ze begonnen te rijden, n- vrijwel meteen stond de wagen v- stil. Hij keek opzij een raam bin- Zijn hart bonkte. Hij zag een rege- over een **stoel** hangen en hij zag d- ker haar en een schouder in een be- trui (...). Ze heeft me niet verrac- ze vond mijn bed warm en de kam- gezellig. Ik heb haar zien slapen. Ze- rustig en glimlacht. Ze mag hier- zijn, haar stem niet en haar l- niet.'

Een ogenblik later rijdt de auto verder in de richting van het einde. Dat wil zeggen voor Vrijwinkel. Op de plaats van bestemming aangekomen, moet Vrijwinkel weer van de auto af en wordt geblinddoekt. Dan geëxecuteerd wordt de overtreding der verordening op wapenbezit.

Als 'Morgen Misschien' (tevens t van het eerste verhaal) begint, bev Vrijwinkel zich in zijn horlogerie. R hem is een sfeer van verveling. Per één of twee klanten. Steeds hetzel verhaal. Om nog een beetje intens te ven, speelt Vrijwinkel met de klant. Hij gebruikt ze als middel spanning te roepen. Hij laat de klanten met o wachten, om dan op het laatste i ment te verschijnen en te genieten de gezichten en reacties. Hoewel k maakt Vrijwinkel zich op die mar even waar, en wordt z'n afschuwel alledaagsheid een moment doorbrok De doorbraak wordt op een dag volle als hij bij het wegbrengen van een k geconfronteerd wordt met (Duitse).

Aan de Commandant van

(onderdeel)

isschien

en, en een jonge vrouw die hem hulp vraagt. Vrijwinkel geeft de w onderdak. Eindelijk zal hij eens elend optreden, zich zelf een daad en. Hij weet zich van de plicht te ver zich zelf zo bewust en bezeten, hij niet ingaat op de verleidingsme- en van de wapens smokkelende jon-rouw.

activiteiten van Vrijwinkel duren velijks vierentwintig uur. Hij wordt reesteerd, verhoord en ten slotte ter l veroordeeld door de sadistische ier Branke. Vrijwinkel weet de dood nabij. Het is een einde dat Vrij- zel nu en dan wel gevoeld heeft, r dat hem nauwelijks obsedeerde. Volledig, en eindelijk, overgevend n dadendrang, verwezenlijkt hij zelf. De dood kan daarbij geen ob- te zijn. Slechts een onbegrijpelijk fe- een met een stimulerende levens- ht.

'Morgen Misschien' handelt, behalve over de dood, nog over o.a. de dood- straf, de zelfmoord, god, het fascisme, het sadisme. Hoe belangwekkend ook dergelijke zaken aan de orde te stellen, het is een teveel. Te meer als men vol- gens aanwijzing op de achterflap met symbolische uitleg zou moeten gaan werken. Dit vooral wat de religie be- treft. Het gevaar van hineininterpretie- ren in plaats van onmiddellijk overko- mend gegeven, wordt dan (te) groot. Bo- vendien stuit men op een zekere kunst- matigheid.

Een dergelijke symbolische benadering stoot dan ook eerder af dan dat zij aantrekt. Een afstoten dat niet nodig is. 'Morgen Misschien' niet volgens de ach- terflap lezend, doch volgens eigen crea- tiviteit geeft een Vrijwinkel die behalve door zich zelf, door zijn omgeving be- laagd, vervormd, en hervormd wordt. Zich dat realiserend, en dat doet men

door volledig sec de woorden te ne- men voor wat ze zijn, voelt men zich bij Vrijwinkel betrokken. Men heeft de nei- ging hem te waarschuwen voor Branke, voor het bezoek van zijn moeder. Men wil hem zelfs helpen, en zou hem bij het verhoor het juiste verweer willen geven.

De behoefte dit alles te doen, ontstaat doordat Middeldorp een Vrijwinkel ge- maakt heeft die leeft, rond een ieder leeft. En op een wijze zoals velen leven. Vaak ook in de positie van de daad die gesteld moet worden, de beslissing die moet vallen. En met de gedachte daarbij dat niet beslissen evenzeer be- slissen is, inclusief de (levens)angst, de spanning, de dood.

Angst en dood

Angst en dood uit 'Morgen Misschien' zijn ook in het tweede verhaal, 'Brief

(Vervolg op pagina 12)

zer is ook creatief

ben nu drieënveertig. "Morgen Mis- en" is dus bepaald geen vroeg de- t. Het laat publiceren heeft echter het deel, dat veel dingen, gebeurtenis- menselijke verhoudingen, meer ver- ket zijn. Wat niet hetzelfde betekent meer ervaring hebben. Ervaring ten- ste in de zin van beleefd hebben, verkelijkservaring.'

verre hij eventueel te veel of te nig beleefd heeft, ziet Middeldorp zijn schrijverschap niet als door- gevend. Er is ook nog, en niet min- belangrijk, de schrijverderwijserva-

kunt terwijl je schrijft iemand do- dood zien gaan, geboren zien wor- . Ook al ben je nooit werkelijk in dergelijke situatie geweest. Natuur- zijn er wel raakpunten met de wer- keidservaring, maar je leven als tijver is er niet afhankelijk van, noch dt het er volledig door bepaald.'

rgen Misschien' valt op, bij voorbeeld vergelijking met boeken van Van- t, Cremer of Wolkers, dat het eigen de ego, niet centraal staat.

zitten wel autobiografische trekjes Dat dit niet overheerst, komt mis- en wel, omdat ik mij zelf niet altijd elangrijk (voor de ander) vind. Een ere oorzaak is mijn methode van in- ct-schrijven. De hoofdfiguur wordt naakt, en leeft via de andere figuren beschrijvingen. Ze werken contras- nd, en daardoor onderstrepnd. Bran-

ke, de sadistische officier, de wat irri- tant zeurende moeder, de zuivere va- der, de op het moment van spanning op sex ingestelde vrouw, zij allen geven Vrijwinkel duidelijk aan. Ook de gebeur- tenissen tracht ik op een indirecte ma- nier intensiverend te doen werken. Zo bij voorbeeld Branke, die onder zijn arm de papieren koker met het doodvonnis houdt, nog voordat het verhoor begon- nen is. Vrijwinkel wordt er zichtbaar- der door: Hij ziet noch weet immers wat Branke wil.'

Sprekend over Vrijwinkel, maakt Mid- deldorp de indruk dat hij het over een vreemde heeft. Dat dit geen pose is, blijkt uit het zich afvragen of Vrijwinkel ana- tomisch wel helemaal normaal is. Mid- deldorp weet het niet.

'Het lijkt vreemd, maar ik kan er wei- nig aan doen. Een boek is voor mij een verschijningsvorm, waarvan ik voor een deel de oorzaak ben, maar de figuren gaan leven buiten mij om. Dit tevoren te overzien is onmogelijk. Daarvoor over- komt een boek je te veel.'

Dat de vorm niet onder dit 'gebeuren' hoeft te lijden, bewijst Middeldorp in 'Morgen Misschien'.

'Ik streef bewust naar een duidelijke, rechtlijnige samenhang. Daarin verschil ik bepaald met jongere schrijvers. Wat uiteraard niets met termen als goed of slecht te maken heeft. Het is mijn vorm nu eenmaal, waarin ik schrijf. Een vorm overigens die niets heeft van een soort

plattegrond. Tijdens het schrijven ver- andert nog veel.'

De moeilijkheid van planning geldt ten aanzien van het schrijven op zich nog sterker. 'Ik weet niet waarom ik ga schrijven. Wel is het zo dat niet-schrijven een gevoel van onbehagen geeft, en remmingen oproept.'

Behalve de schrijver onderkent Middeldorp de lezer als creatieve partij. De schrijver kan nog zo trachten zijn eigen problematiek tot een meer algemene problematiek te verheffen, het resultaat hangt ten slotte voor een zeer groot deel van de lezer af. 'Een boek is als een vrouw die bevrucht moet worden. Een boek kan alles geven, maar het leven- (ver)wekkende komt van de lezer.'

Het verschil in beoordeling van boeken in dit verband? 'De ene lezer gaat nu eenmaal wat handiger met een vrouw om dan de ander.'

In zijn functie van leraar Nederlands ervaart Middeldorp herhaaldelijk het verschil in beoordeling en waardering. Boeken worden vaak door leerlingen ver- worpen vanwege hun viezigheid.

'Een afwijzende houding ten aanzien van bepaalde literatuur is wel begrij- pelijk. Het beweegt zich op het vlak der onvolwassenheid. Het ligt zelden aan het boek, zeer dikwijls bij de lezer. Mooi voorbeeld is het vaak opzettelijk uitzoeken van "schuine" stukken. Vraag je echter of iemand kan zeggen wat een vies boek is, dan komt er geen antwoord. Ook niet van de schuinstukkenzoekers.' Of er na het eerste boek snel een twee- de komt, weet Middeldorp niet precies. 'Ik ben bezig, en hoop op een goede afloop. Maar wanneer? Misschien mor- gen...'

DICK ZAAL

Schregardus hoort er ook bij

Door het NOC zijn vier bokkers aangewezen om de Nederlandse kleuren op de Olympische Spelen 1964 in Tokio te verdedigen. Dat zijn Jan Huppen (bantamgewicht), Jan de Rooy (vedergewicht) en Rudy Lubbers (halfzwaargewicht), drie Amsterdammers, alsmede de Groninger lichtwelergewicht Wim Gerlach, voor wiens uitzending wij op deze plaats al eens een pleidooi hebben afgestoken.

Gezien de verre en dure reis naar Japan en de over het algemeen vrij bescheiden plaats die onze amateurbokkers op de internationale ranglijst innemen, is dit aantal van vier uitverkorenen uit een kandidatenlijst van tien nationale kampioenen zeker niet teleurstellend. Een andere kwestie is echter of men met dit viertal nu werkelijk de sterkste vertegenwoordiging heeft gekozen die er te vinden was.

Wij zijn van mening van niet, omdat naar ons gevoel een man als de weltergewichtkampioen Herman Schregardus in Tokio zeker niet had mogen ontbreken. Wij zullen u zeggen waarom!

In de allereerste plaats dan omdat Herman Schregardus, die al een jaar of vijf-

'OME' DICK GROOTHUIS
... school der kampioenen ...

MORGEN MISSCHIE (VERVOLG VAN PAG. 11)

aan een makelaar', te vinden. Centraal lijkt de verkoop van een huis. Waar het in feite om gaat, is de geschiedenis van een jongetje dat in het betreffende huis gewoond heeft, en er zijn oom en tante heeft zien sterven. De oom die bijbelteksten als bezweringsformules (van de dood) gebruikt. De tante die zich zelf dood zou willen zien.

Het jongetje leeft tussen beide mensen in, met als troost op zijn kamer aan de muur een foto van een verongelukte auto. Niet de auto waarin zijn vader en moeder bij een ongeluk omkwamen, maar toch koestert hij het wrak. De foto helpt hem zijn angst te verdragen. De foto immers is een zekerheid, terwijl oom noch tante dat tijdens hun leven volledig zijn.

Hoewel veel korter, is 'Brief aan een makelaar' een duidelijke aanwijzing dat Middeldorp niet alleen met zich zelf bezig is als hij schrijft. Hij weet een ruim inlevingsgebied te creëren. Dat het soms te ruim is, te weinig raakpunten heeft, komt door een overdaad aan ideeën, en het verlangen elk idee even sterk uit te dragen. Beperking te wensen in dit verband is dan ook niet als cliché bedoeld, doch eerder als een door 'Morgen Misschien' opgeroepen waarschuwing.

DICK ZAAL

'Morgen Misschien' is een uitgave van uitgeverij De Bezige Bij te Amsterdam.

Volbloed amateur

Zelf is Schregardus zo'n volbloed-amateur, dat men gerust mag aannemen dat hij de vader van de olympische gedachte, baron Pierre de Coubertin, volledig kan volgen in diens vermaarde uitspraak, dat 'het deelnemen aan de Spelen belangrijker is dan het winnen.' Ook uit idealistisch oogpunt bezien kunnen er dus geen bezwaren tegen Schregardus' deelneming aan de Spelen bestaan. Herman Schregardus is een van de vele kampioenen die door de Amsterdamse boksinstructeur 'Ome Dick' Groothuis voor een succesvolle ringcarrière werden opgeleid. Hij is echter een van diens weinige prominente leerlingen die nog nimmer de voldoening van het uitkomen in de olympische boksring mocht smaken. Dat maakt de teleurstelling voor Schregardus, die zich er helemaal op had toegespitst om daarmee nog eens zijn loopbaan te bekronen, des te groter.

'Ome Dick' kreeg Herman al onder zijn hoede, toen deze nog maar een kleine broekman was. Groothuis leerde hem alles uit de keuken van de pugilistiek, maakte een kampioen van hem en nam hem toen samen met de huidige middengewichtkampioen bij de beroepsbokkers, Harko Kokmeijer, en de inmiddels uit de ring verdwenen Lex van Cittert mee op een langdurige tournee door Indonesië, waar Schregardus een indrukwekkend aantal overwinningen aan elkaar reeg en een voor een amateurbokser benijdenswaardige internationale routine opdeed.

Nu is Schregardus getrouwd en vader van drie kinderen. Hij heeft een lange en succesvolle ringcarrière achter de rug, die hem overigens in het geheel niet is aan te zien. Buiten de ring draagt de altijd onberispelijk geklede Amsterdammer een uilebril, die hem meer het uiterlijk verleent van een boekhouder of van een student in de medicijnen dan van een van onze beste bokkers. Niettemin heeft hij al zo'n honderd gevechten achter de rug. Dat houdt in, dat hij een enorm stuk routine met zich in de ring brengt en niet gemakkelijk meer door een onverwachte situatie kan worden overrompeld. Daarbij boekte hij zo'n zestig overwinningen door knock-out, zodat hij met een groot zelfvertrouwen de ring betreedt, waar en tegen wie dat ook is.

Al deze overwegingen laten ons zitten met de nare overtuiging, dat het NOC met het niet verkiezen van Herman Schregardus voor de olympische ploeg een vergissing heeft gemaakt. Ook al hebben wij alle begrip voor de moeilijkheden die de keuze van de uiteraard beperkte ploeg voor Tokio met zich meebrengt.

GER SCHUURMAN